

Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar om kystvande i vandområdeplanerne

Danmarks Naturfredningsforening fremsender en række generelle hørings svar til vandområdeplanen 2015-2021:

- Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar til vandområdeplanerne – retningslinjer 2015-21, forhold til N2000 planer
- Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar om vandløb i vandområdeplanerne
- Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar om søer i vandområdeplanerne
- Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar til vandområdeplanerne - spildevand, havbrug
- Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar om kystvande i vandområdeplanerne
- Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar om grundvand i vandområdeplanerne

Samtidigt har foreningen opfordret til og støttet sine lokale afdelinger i at indsende bemærkninger og ændringsforslag til de helt konkrete indsatser, som er foreslået i vandområdeplanen.

Dette hørings svar omhandler kystvande

Næringsstoffer

Siden 1. vandmiljøplan i 1987 er der sket betydelige reduktioner i tabene af næringsstoffer til vandmiljøet, herunder ikke mindst havmiljøet – mere end 50% reduktion for kvælstof og mere end 60% for fosfor. Det begynder nu iflg. forskningen at kunne ses, der er tegn på forbedrede forhold i danske kystvande.

Kun en del af vejen er imidlertid tilbagelagt, yderligere reduktioner er nødvendige, men ikke nødvendigvis med generelle virkemidler. Det viser de modelarbejder, som af DCE og DHI er lavet med to forskellige typer af modeller, men med samme resultat.

Modellernes genberegning af indsatsbehovet, som tidligere var vurderet til minimum 19.000 tons kvælstofreduktion, er nu reduceret til 7.800 tons kvælstof.

Mellemregningerne er således: Den gennemsnitlige kvælstofbelastning i 2008-2012 udgør 56.900 tons årligt. Hvis de 119 danske kystområder, som der er lavet vurderinger for, skal nå mål-opfyldelse (god økologisk tilstand) så skal den samlede belastning ned på 40.800 tons kvælstof årligt. Der skal altså reduceres med 16.100 tons.

Der regnes dog med at baseline 2021 (den belastning, der vil være når alle besluttede indsatser er gennemført) vil have fjernet 8.400 tons, så der resterer forventelig 7.700 tons at håndtere.

Det skal siges, at forudsætningen for at disse modeller holder er, at vores nabolande, især ved Østersøen, også laver betydelige reduktioner i deres næringsstofudledninger (jv. Østersø-handlingsplanen):

"Modelberegningerne viser altså det bidrag, der er nødvendigt for at Danmark kan opfylde egne krav til Vandrammedirektivet. Der er imidlertid andre forhold som kan spille en rolle før god økologisk tilstand kan opnås, herunder at andre land omkring Danmark ligeledes lever op til vandrammedirektivet, at klimaet ikke ændres markant over de kommende (få) år, mm." (Modeller for Danske fjorde og kystnære havområder – del 1. Metode til bestemmelse af målbelastning, NST dec. 2014)

Ellers skabes der ikke forudsætninger for at der opnås god økologisk tilstand i alle danske kystområder.

Den foreliggende vandområdeplan tager sig af de 1.600 tons og efterlader altså 6.100 tons til næste periode.

DN anerkender disse mere detaljerede beregninger af målbelastning og indsatsbehov for kystvandene, men finder det temmelig uambitiøst kun at tage sig af 20% af det resterende behov hvad angår kvælstof. Både fordi forudsætningen om 8.400 tons fjernet i baseline forekommer temmelig optimistisk, tidligere erfaringer taget i betragtning, og fordi de resterende reduktioner fra alle sider efterlyses fjernet målrettet og intelligent, dvs ikke ved brug af generelle virkemidler, men "hvor det giver mest for pengene".

Modelberegningerne viser voldsomt store forskelle for reduktionsbehov de 119 kystvand-områder imellem. Nogen vandoplande har beregningsmæssigt ikke behov for yderligere kvælstoffjernelse, andre står overfor fortsat at skulle reducere med 30-40-50%. Det er klart udfordringer, som skal tages tidligt og ikke udsættes.

Samtidigt forbigås behov for reduktion af fosfor til kystvandene helt i vandområdeplanen selvom det er kendt at fosfor i nogle kystvande har stigende betydning for tilstanden en del af året i takt med at kvælstofbelastningen er blevet reduceret.

Spildevand

Miljøministeren har i sin præsentation 16. december 2014 af indsatserne tilkendegivet at med den foreslåede indsats påregner man at være nået til vejs ende med spildevandsindsatser i forhold til opnåelse af miljømålene.

Selvom der er tale om en noget flot udtalelse er der den sandhed i den, at i forhold til de generelle niveauer af kvælstof, fosfor og organisk stof, så er der ikke meget mere at hente på de kommunale spildevandsanlæg hvis det skal ske omkostningseffektivt.

Så er det langt bedre at fokusere på sektorer, der langt billigere kan levere de yderligere nødvendige bidrag – havbrug og landbrug eksempelvis.

Der er imidlertid i høj grad brug for en langsigtet national strategi og indsats for udledninger af mere specielle komponenter i spildevandet.

Det gælder hospitalsspildevand med diverse medicinrester, hvor der tegner sig et billede af brugbar egenrensning på de enkelte hospitaler før tilledning til offentlig kloak, men hvor nationalt ensartede retningslinier må efterlyses.

Det gælder selvmedicineringsrester og hormonstoffer fra de almindelige husholdninger, som jo nødvendigvis må håndteres i de kommunale renseanlæg.

Og det gælder cocktail-effekterne af de samlede udledninger af miljøskadelige stoffer – det være sig tungmetaller, miljøfremmede stoffer, hormonforstyrrende eller kræftfremkaldende stoffer eller andre.

Det er tid at igangsætte en sådan strategi og indsatsudredning nu – i god tid før sidste planperiode.

Fiskeri

Bundskrabende fiskeredskaber udgør en trussel mod god økologisk tilstand i kystvandede, det fremgår af talrige Natura2000 basisanalyser samt af basisanalysen til den danske havstrategi. Derfor er det også trist at problemstillingen ikke adresseres tydeligere i vandområdeplanen.

DCE har i 2011 vurderet, at i enkelte vandområder vurderes fiskeriet at kunne påvirke den nuværende og/eller fremtidige ålegræsudbredelse, men at fiskeriet ikke har et omfang, der kan påvirke tilstandsvurderingen af dybdeudbredelsen.

Det er imidlertid indlysende at selvom overlappet mellem muslingeskrab og ålegræsudbredelsen pt ikke generelt er af et omfang, der i sig selv påvirker ålegræssets udbredelse, så er det afgørende at bundtrawl ikke fremadrettet foregår, hvor ålegræs potentielt har mulighed for udbredelse.

Bundtrawl-aktivitet bør derfor ikke foregå, hvor påvirkning af ålegræssets dybdeudbredelse kan påvirkes, hverken direkte eller som følge opslemning af havbunden og efterfølgende tilslamning af vegetationen.

Tilsvarende gælder for makroalgerne tilknyttet den hårde stenbund.

DCE konstaterede også at bundtrawl påvirker biodiversiteten på blødbundshabitater negativt, og – måske lidt modsætningsfyldt – at bundfaunaen målt med DKI indekset er negativt korreleret til fiskeri på lave (<17m) sandede habitater, men ikke de dybere (mudrede) habitater.

Det tyder på at skadevirkningen af bundtrawl ses på begge bundtyper, og at selv den temmelig ringe bundtrawlintensitet på de sandede bundtyper bevirker ringere diversi-

tet, mens de intensivt trawlede dybe blødbunde nok påvirkes negativt, men ikke måleligt af de mange gentagne trawl.

Det taler efter DNs opfattelse alene for at fiskeriet skal ændres betydeligt i retning af brug af skånsomme fiskeredskaber.

Samtidigt savner DN overbevisende vurderinger af, hvad bundtrawlende aktivitet betyder for frigørelsen af de store puljer af næringsstoffer, som ligger i havbunden - både i fjordene og de dybere havområder i mere åbne områder. Herunder effekten af disse næringsfrigivelser for den samlede produktion og omsætning i kystvandene.